

Specifika råd och riktlinjer – Fasader

Vad ska jag tänka på när fasaden behöver renoveras? Hur påverkas byggnadens utseende av en tilläggsisolering? Vilken typ av puts ska jag använda?

Detta är ett informationsblad för dig som har en kulturhistoriskt värdefull byggnad eller en byggnad som ingår i en kulturhistoriskt värdefull miljö och som vill förändra byggnadens fasader i något avseende.

Specifika råd och riktlinjer – Fasader

Mer än kanske något annat är det de oputsade tegelfasaderna som karaktäriserar bebyggelsen i Lomma kommun.

Det inhemska, så kallade lommateglet har en alldeles egen lyster och färg. Ibland kan dock murverket ge ett smutsigt uttryck, något som kan åtgärdas genom tvättning. Tänk dock på att den åldrade ytan, patinan, kan ha estetiska effekter och göra att byggnaden känns äkta.

Kulör, sammansättning och strykning hos fogarna påverkar fasadens utseende mer än man tror. Återskapa därför den ursprungliga fogstrykningen och efterlikna det ursprungliga fogbruket vid lagning och omfogning.

När du ska putsa

- För hållbart resultat ska putslagningar göras med samma bruk som putsen, kalkputs med kalkbruk o.s.v.
- Kalkbruk kan inte användas under den del av året då det finns risk för frost.
- Om ett för hårt material används ytterst på en fasad t.ex. cementputs på tegel fogat med kalkbruk kommer cementen så småningom skada det svagare kalkbruket och teglet.
- Ytterst ska man placera det svagaste materialet, det så kallade offerskiktet.

När du vill spara energi

- Se till att kittet i fönstren är tätt.
- Se till att dörrarna är tätslutande med tätningslister.
- Isolera vinden, eftersom värmen stiger uppåt.
- Lägg isolering i golvet.

Den äldre bebyggelsen hade ofta en slät puts.

Från slutet av 1800-talet och början av 1900-talet finns det en del spritputsade fasader.

Lommateglet, från 1800- och 1900-talet, är en viktig del av Lommas bebyggelsekaraktär.

När du ska tvätta en tegelfasad

- Prova alltid på en mindre yta den tvättmetod du tänkt att använda.
- Borsta, skrapa, vatten- eller ångtvätta i första hand fasaden.
- Undvik kemisk rengöring då den tar bort teglets patina.
- Blästring och högttryckstvätt måste göras skonsamt annars skadas känsliga tegel- och putsytor.

Lästips på biblioteken i Lomma och Bjärred!

Tänka efter före vid ändring och underhåll av byggnad. 2002. Boverket.

Hantverket i gamla hus. 1998. ICA-Förlaget.

Så renoveras torp och gårdar. 2001. Hidemark, O, Staavenow-Hidemark, E, Söderström, G och Unnerbäck, A. Byggförlaget.

Är din byggnads panel en fjällpanel, lockpanel eller kanske en locklistpanel? Är panelen sågad eller hyvlad?

Fram till 1800-talets senare del putsades fasader med kalkbruk. Därefter tillsattes allt oftare cement i putsbruket. När befintlig puts lagas är det viktigt att den nya putsen har samma tekniska egenskaper som den gamla för att resultat ska bli bra. Det är också viktigt att återskapa den förlorade putsens ytstruktur, eftersom det är en viktig del av byggnadens arkitektur.

Det finns många vackra och kulturhistoriskt värdefulla byggnader i Lomma kommun som är klädda med träpanel, där paneltypen är en viktig del av byggnadernas arkitektur. Om träpanel ska bytas är det viktigt att återskapa den tidigare panelen vad gäller montering, profilering och ytbehandling.

Tilläggsisoleringar förstör ofta byggnadens arkitektur. Byggnadernas volym blir klumpigare och arkitektoniskt värdefulla detaljer såsom exempelvis tandsnittsfriser eller stickbågar över fönstren försvinner. Övergången mellan fasad och sockel blir inte heller bra. Fasadtegel ger en homogen och livlös yta, jämfört med det gamla, ojämnt brända teglet och fasaderna blir hålogda om fönstren inte flyttas ut i fasadernas liv.

Vackra arkitekturdetaljer försvinner med tilläggsisoleringar.

Den äldre egnahemshusbebyggelsen kan ibland ha putsornamentik.

Efter funkisen blev traditionellt byggnadsmaterial och formspråk åter populärt.

Lomma kommuns kulturmiljöprogram består av tre delar. Den första delen är en historisk översikt. Den andra delen är ett åtgärdsprogram, i vilket värdefulla miljöer och objekt pekas ut och förslag ges på åtgärder för att bevara dem. Den tredje delen utgörs av informationsblad till fastighetsägare och enskilda husägare som planerar att förändra sina hus.

Informationsbladen har olika uppbyggnad och behöver kombineras för att fungera på bästa sätt. Ett blad behandlar allmänna råd och riktlinjer, fem blad beskriver de vanligaste bebyggelsekaraktärerna. Det finns också sex blad som är mer problemorienterade och kommer med mer specifika råd och riktlinjer för den som vill förändra sitt hus. Det är ett av dessa blad som du nu håller i handen.